

lichen, möglichst starken, am A-Tag gelandeten Kräften stellt es sich bereit, auf Befehl der Division vom Südwesten her in das Regierungsviertel vorzustossen.' Hoe dat geschieden moest, was duidelijk: er bevond zich in de tas een lijst van garagebedrijven in de buurt van Ockenburg; daar moest men blijkbaar auto's vorderen (of waren die garagehouders soms Vijfde Colonnisten?). Ook de route naar het 'Regierungsviertel' was aangegeven; een aparte schets toonde een route die bij Ockenburg begon en bij het paleis Noordeinde eindigde. Kennelijk was het de Duitse opzet, koningin Wilhelmina, zo mogelijk de gehele koninklijke familie, gevangen te nemen.

Weer een ander stuk, de 'Allgemeine Anordnungen für den Einsatz', gedateerd 3 mei 1940, luidde onder punt zes:

'Im Einsatzgebiet sind deutsche Zivilpersonen mit Sonderaufträgen eingesetzt. Sie sind im Besitz eines Ausweises nach untenstehendem Muster. Ihnen ist durch die Truppe jede angeforderte Unterstützung zu gewähren. Eingehende Belehrung hierüber ist notwendig.'

Het model voor dit speciale identiteitsbewijs ontbrak, maar het sprak vanzelf dat, ook zonder dat identiteitsbewijs, dit punt uit het betrokken document door de officieren van GS III als onweerlegbaar bewijs gezien werd dat zich in Den Haag op het moment van de Duitse aanval reeds een, van geheimzinnige 'speciale taken' voorziene, uit Rijksduitsers (*deutsche Zivilpersonen*) bestaande Vijfde Colonne bevond. Generaal Winkelman werd ingelicht, en nu gebleken was dat de Duitsers het op het 'regeringscentrum' gemunt hadden, gaf hij (zoals wij al weergaven) de commandant van de Vesting Holland, generaal van Andel, opdracht, tot elke prijs te verhinderen dat Den Haag in 's vijands handen zou vallen.¹

In hoeverre was nu die uit Rijksduitsers bestaande Vijfde Colonne een realiteit?

Wij herinneren er aan dat het, zoals wij in ons vorig deel beschreven, de Duitse opzet was om met de *Fallschirmjäger* die op Ypenburg en Ockenburg zouden landen, een soort overval uit te voeren op de koningin, minister-president de Geer, minister Dijkhoorn, generaal Winkelman, het Algemeen Hoofdkwartier en enkele andere belangrijke militaire bureaus. Daarbij moest de *Abwehr* voor agenten zorgen die als gids zouden optreden. Dat die gids-agenten zich inderdaad op 10 mei in Den Haag bevonden hebben, staat niet onomstotelijk vast; het is wel plausibel. Daarenboven diende onmiddellijk een militaire arrestatieploeg, de *Einsatzgruppe Feldmann*, in actie te treden teneinde van Ypenburg uit allen op te pakken die, volgens de Duitse gege-

¹ Nierstrasz: *Algemeen Overzicht*, p. 66.